

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Radana Malíka a JUDr. Jaroslava Hubáčka v právní věci stěžovatele **A. M.**, zastoupeného JUDr. Františkem Výmolou, advokátem se sídlem v Praze 5, Husníkova 2080/8, za účasti **Ministerstva vnitra**, se sídlem v Praze 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti podané proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 7. 10. 2004, č. j. 24 Az 334/2004 – 22,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

III. Odměna advokáta JUDr. Františka Výmoly, se sídlem v Praze 5, Husníkova 2080/8, **se určuje** částkou 2150 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Odůvodnění:

Rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 7. 10. 2004, č. j. 24 Az 334/2004 – 22, byla zamítnuta žaloba stěžovatele proti rozhodnutí Ministerstva vnitra (dále jen „ministerstvo“) ze dne 15. 5. 2004, č. j. OAM-1812/VL-10-04-2004, jímž bylo rozhodnuto o neudělení azylu stěžovateli podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) a současně bylo rozhodnuto, že se na stěžovatele nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Krajský soud v odůvodnění rozsudku uvedl, že stěžovatel neuvedl žádnou skutečnost, na základě

které by bylo možno učinit závěr, že vyvíjel činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod či se jiným způsobem politicky angažoval ve smyslu § 12 písm. a) zákona o azylu. Stěžovatel podal žádost o udělení azylu z důvodu problémů s příslušníky policie, kteří se ho za pomoci vyhrůžek snažili přimět, aby jim zaplatil odškodnění za dopravní nehodu, kterou zavinili, a to s odůvodněním, že na Ukrajině má moc v rukou policie. Azylovou procedurou chtěl rovněž legalizovat svůj pobyt na území České republiky. Legalizace pobytu nepatří mezi taxativně vymezené důvody pro udělení azylu ve smyslu ustanovení § 12 zákona o azylu. Ministerstvo správně poukázalo na to, že jednání policistů nebylo motivováno důvody relevantními pro udělení azylu ve smyslu ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu, tj. z důvodu jeho rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro politické přesvědčení. Uvedené důvody proto nelze považovat za důvody azylově relevantní. Uvedené jednání policistů navíc nelze považovat za pronásledování ve smyslu zákona o azylu, neboť nebyla splněna podmínka součinnosti státních orgánů, popř. tolerování tohoto nepříznivého stavu. Stěžovatel ve své vlasti nepožádal státní orgány o ochranu před vydíráním ze strany policistů, kteří se snažili nezákonným způsobem dosáhnout zaplacení náhrady škody. Nehájil tedy dostatečným způsobem svá práva a nevyčerpal všechny právní prostředky k ochraně svých práv v zemi původu. V průběhu správního řízení ani v žalobě stěžovatel rovněž neuvedl žádný konkrétní důvod, který by mohl vést k aplikaci ustanovení § 14 zákona o azylu. Ministerstvo mělo dostatečné množství podkladů pro rozhodnutí ve smyslu citovaného ustanovení a posoudilo neudělení azylu podle tohoto ustanovení v mezích stanovených zákonem. Vzhledem k tomu, že námitka stěžovatele týkající se § 91 zákona o azylu nebyla blíže konkretizována a ministerstvo se této otázce v odůvodnění napadeného rozhodnutí podrobně věnovalo, nepovažoval krajský soud tuto námitku za důvodnou. Závěrem krajský soud konstatoval, že ministerstvo si opatřilo potřebné podklady pro rozhodnutí, takže vycházelo ze spolehlivě zjištěného stavu věci. Napadené rozhodnutí obsahuje po formální stránce všechny náležitosti ve smyslu § 47 odst. 1 zákona č. 71/1967 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“) a z jeho odůvodnění vyplývá, které skutečnosti byly podkladem rozhodnutí, jakými úvahami bylo ministerstvo vedeno při hodnocení důkazů a při použití právních předpisů, na základě kterých rozhodovalo. Nic ze správního spisu nenaznačuje, že by se ministerstvo nezabývalo věcí stěžovatele odpovědně a svědomitě, a protože stěžovatel uvedl tuto námitku zcela obecně, krajský soud se jí dále nezabýval.

Proti tomuto rozsudku podal stěžovatel v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s., neboť je přesvědčen, že ministerstvo neshromáždilo dostatečné podklady pro své rozhodnutí, především k namítané otázce účasti policistů na zastrašování stěžovatele a jeho příbuzného. Podle stěžovatele ministerstvo neprovedlo dostatečná zjištění k posouzení otázky, zda nátlak ze strany policie není politicky motivován. Předešlé orgány rozhodující o žádosti stěžovatele nedostatečně posoudily roli ukrajinské policie na politickém nátlaku na občany Ukrajiny a neposuzovaly celou věc ve vztahu k celkové politické situaci na Ukrajině. Podle stěžovatele jsou tyto skutečnosti rozhodné pro posouzení jeho žádosti o udělení azylu. Ministerstvo při svém rozhodování porušilo § 32 odst. 1 správního řádu, protože nezjistilo přesně a úplně skutkový stav věci. Krajský soud tyto nedostatky nenapravil a sám rozhodoval na základě nedostatečného a neúplného skutkového zjištění. Proto se stěžovatel domáhal zrušení napadeného rozsudku a přiznání kasační stížnosti odkladného účinku.

Ministerstvo ve vyjádření ke kasační stížnosti popřelo její oprávněnost, neboť jak správní rozhodnutí, tak i rozsudek krajského soudu byly vydány v souladu s právními předpisy a odkázalo na obsah správního spisu, zejména na vlastní podání a výpovědi stěžovatele učiněná ve správním řízení, a na vydané rozhodnutí. Před vydáním rozhodnutí o neudělení azylu stěžovateli byl skutečný stav věci zjištěn přesně a úplně a pro své rozhodnutí si ministerstvo pořídilo potřebné podklady a důkazy, když vycházelo především z výpovědi stěžovatele a z odůvodnění jím podané žádosti o udělení azylu na území České republiky. Dále konstatovalo, že se žádostí stěžovatele zabývalo svědomitě a posuzovalo jeho výpovědi na pozadí informací o zemi jeho původu, které jsou součástí správního spisu. Stěžovatel v průběhu správního řízení neprokázal, že byl v zemi původu pronásledován ve smyslu § 12 zákona o azylu. Své potíže, které pramenily z dopravní nehody s automobilem policie a následného jednání policistů, stěžovatel neřešil pomocí kompetentních orgánů země původu, které jsou právním řádem této země zřízeny k ochraně práv jednotlivce. Občan Ukrajiny má, jak bylo již uvedeno v napadeném rozsudku krajského soudu, možnost obrátit se se stížností na postup policie na generální prokuraturu, ministerstvo vnitra či na úřad pro boj s korupcí a organizovanou zločinností. Stěžovatel však žádného z uvedených postupů nevyužil a nelze tedy předjímat, že ukrajinské státní orgány popsané jednání policistů trpí či podporují. Ani legalizace pobytu, jako jeden z důvodů podání žádosti o azyl, které stěžovatel uvedl, není relevantním azylovým důvodem. Z výše uvedených důvodů navrhlo ministerstvo, aby kasační stížnost byla zamítnuta a nebyl ji přiznán odkladný účinek pro nedůvodnost.

Nejvyšší správní soud přezkoumal na základě kasační stížnosti napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel v podané kasační stížnosti a přitom sám neshledal vady uvedené v odstavci 3 citovaného ustanovení, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Podle § 12 zákona o azylu se azyl udělí cizinci, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec je buď pronásledován za uplatňování politických práv a svobod a nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.

Z citovaného ustanovení vyplývá, že podmínky pro udělení azylu splňuje cizinec, je-li ve vztahu k jeho osobě zjištěno, že je pronásledován, respektive má odůvodněný strach z pronásledování z důvodů uplatňování určitých politických práv a svobod či politických názorů nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu příslušnosti k určité skupině obyvatel (rasové, náboženské, národnostní, sociální). Za pronásledování se pro účely zákona o azylu považuje ohrožení života nebo svobody, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována či trpěna úřady ve státě, jehož je cizinec státním občanem nebo pokud tento stát není schopen odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním. Pronásledováním však není ani případný masový výskyt negativních jevů v určité zemi nebo její části za předpokladu, že nejde o součást státní politiky. Jestliže orgány státní moci negativní jevy cíleně potírají a čelí jim, nelze mluvit o pronásledování ani tam, kde možnosti státních orgánů nejsou dostatečné a taková opatření nemají trvalý či stoprocentní efekt.

V daném případě stěžovatel v průběhu správního řízení o udělení azylu uvedl,

že cestoval s bratrancem, který řídil auto, do Kyjeva. Poté, co zastavili na kraji silnice, do jejich vozu narazili nějací dva opilí policisté s autem. Když tito policisté vystoupili s vozu, tak se ke stěžovateli a jeho bratranci chovali hrubě, dávali jim za vinu nehodu a vyhrožovali, že si je později najdou. Po tomto incidentu pokračovali v cestě do Kyjeva, kde oslavili Nový rok a až poté bratranec nehodu nahlásil na policii. Po nějaké době jej bratranec navštívil a sdělil mu, že za ním byli ti policisté a násilnou formou požadovali odškodnění. Protože se toto nepřímo týkalo i stěžovatele, rozhodl se, že se svým bratrancem odjede na vesnici k jeho rodině. Tam stěžovatel neměl konkrétní problémy, ale mohli by ho tam najít a zmrzačit. Bratranec mu řekl, že vyhrožovali, že stěžovatel dostane taky své. Jeho život byl tedy rovněž v ohrožení. On sám se o pomoc na policii neobrátil, nekontaktoval státní orgány a nedomáhal se ochrany svých práv. Uvedl, že moc má v rukou policie a účastníci nehody měli policejní uniformy, a proto měl strach. Důvodem jednání účastníků nehody byla snaha získat od jeho bratrance, a nepřímo i od něj, peníze a jiný důvod k takovému jednání podle stěžovatele neměli. Jiné potíže ve vlasti neměl a rovněž vyloučil problémy se státními orgány, soudy a policií. Po příjezdu do České republiky pobýval u kamaráda, ale protože měl vízum pouze na 15 dní, poradili mu, aby si požádal o azyl a mohl zde zůstat. Od azylu očekává možnost pobytu v České republice, kde by se mohl skrýt před těmi, co od něj vymáhají peníze na Ukrajině.

Tyto stěžovatelem tvrzené osobní problémy nemohou být proto bez dalšího hodnoceny jako pronásledování z důvodů stanovených v ustanovení § 12 zákona o azylu, což také v souladu se zákonem dovodilo jak ministerstvo, tak i krajský soud. Subjektivní právo na azyl je právem na nezbytnou ochranu v případě pronásledování nebo odůvodněného strachu před pronásledováním, ale nikoliv právem vybrat si zemi, v níž chce cizinec žít a pracovat a kde si chce legalizovat tímto způsobem pobyt. Udělení azylu je zcela specifickým důvodem pobytu cizinců na území České republiky a nelze je zaměňovat s jinými legálními formami pobytu cizinců na území České republiky, tak jak jsou upraveny např. v zákoně č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky.

Rovněž i další námitku o nedostatečně provedeném dokazování a z toho plynoucím nedostatečně zjištěném skutkovém stavu věci, nepovažuje Nejvyšší správní soud za důvodnou. Ministerstvo si pro rozhodnutí opatřilo dostatek podkladů, když vycházelo z tvrzení stěžovatele uváděných v návrhu na zahájení řízení a v pohovoru k důvodům návrhu. Součástí správního spisu je rovněž Zpráva Ministerstva zahraničí USA o dodržování lidských práv na Ukrajině za rok 2003 a i další písemné informace o zemi původu stěžovatele. Takto zjištěný skutkový stav nelze, zejména s ohledem na skutečnosti uvedené stěžovatelem ve správním řízení, považovat za nedostačující pro rozhodnutí ve věci. Protože stěžovatel uváděl důsledně jako důvod podání žádosti o azyl problémy s dalšími účastníky dopravní nehody, které se snažil odjezdem z Ukrajiny řešit, nebyl důvod provádět jakékoliv důkazy, přičemž nelze také ponechat bez povšimnutí, že stěžovatel neuvedl, v čem spatřuje nedostatečnost provedeného dokazování. Proto Nejvyšší správní soud v řízení neshledal vadu ve smyslu § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

Námitku stěžovatele, že se krajský soud nedostatečně posoudil roli ukrajinské policie na politickém nátlaku na občany Ukrajiny a neposoudil celou věc ve vztahu k celkové politické situaci na Ukrajině, považuje Nejvyšší správní soud za nedůvodnou. Stěžovatel v žalobě namítal, že ministerstvo při svém rozhodování o jeho žádosti o udělení azylu

porušilo § 3 odst. 3 a 4, § 32 odst. 1, § 46 a § 47 odst. 1 správního řádu a § 12 zákona o azylu, ale toto své obecné tvrzení nijak nekonkretizoval. Stěžovatel tak pouze v obecné rovině namítal nezákonnost správního rozhodnutí, aniž by ke svým tvrzením o porušení citovaných ustanovení uvedl konkrétní argumentaci. Protože krajský soud je v souladu s § 75 odst. 2 s. ř. s. vázán jak rozsahem žaloby, tak jejími důvody, přezkoumal napadené správní rozhodnutí v rozsahu vymezeném v žalobě a dospěl k závěru, že ministerstvo si opatřilo potřebné podklady pro rozhodnutí, takže vycházelo ze spolehlivě zjištěného stavu věci, napadené rozhodnutí obsahuje po formální stránce všechny náležitosti ve smyslu § 47 odst. 1 správního řádu a z jeho odůvodnění vyplývá, které skutečnosti byly podkladem rozhodnutí, jakými úvahami se bylo ministerstvo vedeno při hodnocení důkazů a při použití právních předpisů, na základě kterých rozhodovalo, a že ministerstvo se tedy danou věcí zabývalo svědomitě a odpovědně. Krajský soud tedy zcela správně přezkoumal žalobou napadené správní rozhodnutí pouze z hlediska, zda se ministerstvo zabývalo předmětnou věcí svědomitě a odpovědně, zda zjistilo přesně a úplně skutečný stav věci a zda mělo dostatek podkladů pro své rozhodnutí, aniž by se musel, s ohledem na způsob formulace žalobního bodu, těmito podklady věcně zabývat. Pro řízení před krajským soudem platí dispoziční zásada, jak bylo již výše uvedeno, a proto obsah a kvalita žaloby v podstatě předurčuje obsah a kvalitu rozhodnutí soudu. Jsou-li tedy v žalobě obecně formulovány žalobní body, předurčuje se tím i obsah odůvodnění rozsudku krajského soudu.

Nejvyšší správní soud z důvodů výše uvedených podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. kasační stížnost zamítl. Ve věci rozhodl v souladu s § 109 odst. 1 s. ř. s., podle něhož rozhoduje Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti zpravidla bez jednání, když neshledal důvody pro jeho nařízení.

O stěžovatelem podaném návrhu, aby kasační stížnosti byl přiznán odkladný účinek podle ust. § 107 s. ř. s., Nejvyšší správní soud nerozhodl, neboť se jedná o věc, která byla vyřízena v souladu s ust. § 56 odst. 2 ve spojení s § 120 s. ř. s. přednostně.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1, věta první ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatel v řízení úspěch neměl, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení a ministerstvu žádné náklady s tímto řízením nevznikly.

Stěžovateli byl pro řízení o kasační stížnosti soudem ustanoven zástupcem advokát a podle § 35 odst. 7 s. ř. s. platí v takovém případě odměnu advokáta včetně hotových výdajů stát. Podle § 9 odst. 3 písm. f) vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů, náleží advokátovi odměna za dva úkony právní služby 2 x 1000 Kč a podle § 13 odst. 3 citované vyhlášky náhrada hotových výdajů v částce 2 x 75 Kč, celkem tedy 2150 Kč.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 14. července 2005

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu